

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 coroane.
Pe jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Nr. 1610/1918.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii-mari, Ienopolei și al Hălmeagului, precum și al părților adnexate din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și popor și iubiților deputați ai Sinodului nostru eparhial: dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl, și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutul nostru arhieresc!

Cu provocare la §§-ii 89 și 90 din Statutul-Organic, convocăm Sinodul nostru eparhial ordinar al diecezei Aradului la biserica noastră catedrală de aici pe

Dumineca Tomii, adică pe 29 Aprilie (12 Mai)

a. c. orele 9 dimineața, în care zi, după săvârșirea serviciului divin, va urma deschiderea Sinodului în sala mare de gimnastică a școlii civile de fete.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P, T. D. deputați spre știre și orientare. Arad, la 13/26 Aprilie 1918.

Al tuturor binevoitor

Ioan J. Papp m. p.
Episcopul Aradului.

Notă. Indatorați prin concluzul Nr. 44 al Sinodului eparhial din 1901, aducem la cunoștința Domnilor deputați sinodali, că nici un concediu nu se acordă fără de convenita motivare și dovadă a cererii de concediu, urmând a se procede în caz contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din § 59 al Regulamentului afacerilor interne.

O problemă actuală.

De Sabin Evtian.

(Sfârșit.)

Școlile normale de fete (pedagogiile). Am constatat până aici, că din școlile civile și șc. superioare de fete — îndeosebi din aceste două — o bună parte a absolventelor trece în școlile normale de fete. „Cariera de învățătoare este una dintre cele mai plăcute cariere: i-s-au dedicat (în 1905!) 15% din fetele de școală, dintre băieți în același timp numai 13,8%¹⁾. Din același isvor (pag. 54) aflăm, că în anul 1905/6 erau în țară 32 școli normale de fete (față de 48 șc. norm. de băieți), cu 5103 eleve (față de 5925 elevi!).

În 1914 raportul de 2:3 al școlilor normale de fete față de cele de băieți este de 4:5, prin urmare un spor în favorul școlilor normale de fete. Sunt adică 42 șc. norm. de fete și 50

¹⁾ „A közoktatásügy Magyarországon”, edat de min. pe culte în 1908 — pag. 47. — ²⁾ „Magyarország közoktatásügye” 1914, pag. 68*.

de băieți. Dintre cele 42 școli 7 pregătesc învățătoare pentru școlile civile, restul de 35 sunt școli normale elementare, cu 5483 de eleve, cari au făcut examene (un spor de 5,2% față de anul 1913). În același timp șc. normale de băieți au numai 5143 de elevi, deci cu 340 mai puțini decât șc. de fete, — arată însă față de anul 1913 un spor de 85%, mai mare în urmare decât al fetelor. Au obținut diplome 1112 fete față de 1060 băieți.

Sporul mai mic al contingentului în șc. normale de fete „provine probabil dela numărul mare al învățătoarelor, cari n'ajung în funcții, de altă parte în urma tendinței tot mai pronunțate a fetelor spre gimnazii și școlile comerciale superioare²⁾. Tot aici se face însă constatarea, că — atât în școlile normale de fete, cât și în cele de băieți — sporul e mai mare în școlile confesionale, decât în cele susținute de stat. În școlile normale de fete: la stat sporul e de 27%, la confesiuni de 61%. În școlile norm. de băieți: la stat sporul e de 83%, la confesiuni de 86%. „S'a împuternicit în șc. normale de băieți raportul Românilor și al Maghiarilor, iar în șc. normale de fete raportul Românilor și al Sârbilor” — ne spune aceeași statistică oficială. Și în anul acela încă nu eră deschisă șc. normală de fete rom. gr.-cat. din Lugoj! E un moment important acesta, la care am ajuns, — deocamdată însă îl fixez numai, fără a scoate concluzii prea pripite.

Între cele 35 șc. normale elementare de fete: 8 sunt de stat și 33 confesionale (20 rom.-cat., 4 ref., 1 gr.-cat. maghiară, 1 aug.-ev. și 1 gr.-or. sârbească). La acestea s'a mai adăugat atunci 1 gr.-cat. română. Dintre neamurile mai mici la număr au prin urmare șc. normale de fete cu limba maternă de predare: Sașii în Sighișoara, Sârbii în Zombor și Românii gr.-cat în Lugoj (aici se predau unele obiecte în limba maghiară).

În numărul total de 5483 eleve Români sunt reprezentați în al 4-lea rând cu 1,2%, față de 2,8% ale Sârbilor; după confesiune gr.-orientalii tot în al 4-lea rând cu 3,8% față de gr.-catolici cu 3,4%.

Noi, Românii, aveam în 1910 în șc. normale de fete 39 eleve, Sârbii 83; — în 1914 noi 63 eleve, Sârbii 153 (dintre cari 119 în școala lor din Zombor).

Dintre cele 63 eleve române au cercetat școlile normale superioare 3 inse (2 în șc. de stat și 1 în șc. rom.-cat.; eleva din urmă e gr.-or.), — 15 în șc. norm. elementare de stat (14 gr.-or.), 41 în șc. norm. elem. rom.-cat. (26 gr.-or.), 1 în șc. gr.-cat. maghiară (elevă gr.-cat.) și 3 în șc. norm. reformate (toate 3 elevele sunt gr.-or.). Astfel în anul 1914 am avut 44 eleve române gr.-orientale în școlile normale de fete³⁾.

Școlile normale, spre cari au gravitat și gravitează fetele noastre sunt: în Banat cele din Timișoara (rom.-cat.), Seghedin (rom.-cat.), eventual Szabadka (de stat); în părțile arădane: afară de cele amintite încă și cele din Oradea-mare (r.-cat. și ref.); în Ardeal: cele din Sibiu (rom.-cat.), Cluj (de stat) Sighișoara (ev.-aug. germană), eventual din Szatmár-Németi (rom.-cat. și ref.) și Sepsiszentgyörgy (de stat).

A sporit foarte mult dela 1914 încoaci numărul elevelor române gr.-or., mai ales de când

funcționează și școala normală gr.-cat. din Lugoj. Această școală a avut în 1914/15 în cursul I 54 de eleve (25 ordinare și 29 privatiste); în a. șc. 1915/16: în cursul I 60 eleve (35 ord. și 25 priv.); iar în cursul II 56 eleve (35 ord. și 21 priv.); în a. șc. 1916/17: în cursul I 52 eleve (28 ord. și 24 priv.), în c. II 52 eleve (26 ord. și 26 priv.), iar în c. III 44 eleve (32 ord. și 12 priv.). Nu știm în acești trei ani raportul gr.-orientalelor și al gr.-catolicelelor. Avem însă date precise pentru anul șc. 1917/18: în cursul I sunt 27 eleve ordinare (10 gr.-or.), în c. II sunt 34 eleve (23 gr.-or.), în c. III 34 eleve (21 gr.-or.) și în c. IV 33 eleve (14 gr.-or.); în total din 128 eleve ordinare 68 sunt gr.-or. Numărul privatistelor nu-l știm.

Ajung însă și datele ce avem, ca să scoatem din ele acel adevăr nerăsturnabil, că — pe când la alte neamuri din țară (Maghiari și Germani mai ales) e o tendință pronunțată spre școlile medii-reform de fete și spre școlile superioare (universitate) — la noi tendința mai pronunțată e îndreptată către școlile normale de fete.

III.

Am terminat excursia obositoare, dar nu fără de folos!

Putem preciza în rezumat:

1. Dacă școlile civile de fete sunt accesibile tuturor păturilor sociale înțelegătoare și avem și până acum un număr destul de multămitor de fete în aceste școli, — ele urmează să fie mai mult focare de cultură generală, de educație mai corespunzătoare vremilor, iar educația însă o zestre sau cel puțin adăugat de zestre. Abia un minim procent află la noi imediat aplicare în viață, fie după absolvirea numai a școlii civile, fie după absolvirea și a cursului comercial, ori a școlii comerciale.

2. Școlile de fete de alt caracter, medii-reform peste tot, sunt accesibile numai celor mai cu dare de mână, respective celor dela orașe ori din imediata apropiere, — de aici și micul număr al elevelor române în aceste școli. Drumul continuă către școlile înalte, cari sunt costisitoare.

3. Tendința mai pronunțată a fetelor noastre, cari sunt avizate la o profesiune oarecare, e îndreptată spre școlile normale de fete.

O concluzie finală a acestor trei concluzii premise e, că se impune înființarea unei școli normale gr.-or. române de fete, iar în altă ordine de idei se cere o școală civilă de fete rom. gr.-or. în dieceza de Caransebeș.

Problema dintăiu însă e cea mai actuală.

N'am spus nimic nou în esență, știu și am anticipat. Sinoadele noastre eparhiale, în Arad și Sibiu, au decretat chiar inaugurarea școlii normale de fete (în Arad s'a revenit asupra concluzului), iar în dieceza de Caransebeș problema preocupă de mult spiritele. Nici n'am avut intenția să spun ceva nou, ci numai să dovedesc.

³⁾ Datele sunt combinate pe baza statisticilor.

Pe lângă că o școală normală românească gr.-or. de fete ar da o carieră cinstită fetelor noastre, ar corespunde ea oare de fapt și unei necesități imperative de ordin cultural? Iată încă o întrebare, cea din urmă, — întrebare a cărei rezolvire ne va duce totodată și la precizarea concluziei de mai sus.

Am văzut, că statistica din 1914 arată un spor în contingentul școalelor normale, mai mic în șc. normale de fete, mai mare în cele de băieți. În acestea din urmă aveam în 1910 — după datele de atunci — 387 Români, între cari 213 gr.-or.⁴⁾; 167 în cele trei școli normale gr.-or. române, iar restul de $\frac{1}{5}$ din numărul total în șc. normale de stat; în 1914 numărul elevilor români e de 471, gr.-or. 334⁵⁾ (un spor de 121 elevi sau de 56,8%); 262 în șc. normale gr.-or. române, iar restul — iarăși $\frac{1}{5}$ parte din numărul total — în școalele de stat. E în urmărire un spor vădit, — în raport cu contingentul ce-l aveau odinioară școalele noastre normale e însă un regres, motivele căruia le știm toți. Lăsând la o parte trecutul, sporul arătat e un fapt îmbucurător.

Să cercetăm acum, în special, desfășurarea sporului în cele două școli normale gr.-or. române, din Arad și din Caransebeș. Tabela următoare e compusă pe baza anualelor ultimilor cinci ani; cu considerare la stările de războiu, pe elevii privațiști, toți câți s'au înscris, i-am luat cu cei ordinari (dar fără clericii!):

Școala normală din Arad						Școala normală din Caransebeș					
Numărul elevilor						Numărul elevilor					
în anul	I	II	III	IV	în total	I	II	III	IV	în total	
1912/13	17	20	23	12	72	8	7	8	6	29	
1913/14	34	21	20	23	98	19	6	10	4	39	
1914/15	30	19	17	18	84	18	14	6	6	44	
1915/16	22	22	17	6 (14)	67 (75)	17	14	7	6	44	
1916/17	20	23	18	10 (12)	71 (73)	10	20	8	5	43	

Notă: Numarii mai mari din (), arătat în anuale, provine de acolo, că în anul 1915/16 8 elevi au făcut c. IV imediat după cursul III, iar în 1916/17 doi elevi.

Această tabelă comparativă ne îndreptățește să verificăm întâiu concluzia statisticii ministeriale din 1914: În Arad numărul total al elevilor se urcă dintr'odată la 98 (un + de 16), iar în Caransebeș la 39 (+ de 10); în același an contingentul cursului I se urcă în Arad cu 100% în Caransebeș cu 137,5%. Sporul total, mijlociu al celor două institute e de vre-o 21% (cele 86% ale statisticii min. se refer la toate școalele normale confesionale) și prin urmare „crește raportul Românilor... îndeosebi“.

Dar... curioasă mai e și statistica! Să luăm întâiu Aradul: 98, 84, 67 (75), 71 (73)... o scădere treptată ori în cel mai bun caz o stagnare în anii din urmă. Cercetând alternativ cursurile (d. e. în 1914/15 c. II, în 1915/16 c. III) aflăm numai mici diferențe de plus ori minus. Luând mai departe în considerare favorurile ce li s'au făcut elevilor soldați, ca să nu-și piardă anii, și faptul că toți soldații s'au înscris cât se poate de regulat ca privațiști, an de an — afară de un mic procent al celor căzuți în lupte —; ținând în sfârșit seamă și de vârsta elevilor, cari intră pentru întâia dată în școala normală, — susținem, că nu numai stările de războiu au produs scăderea ori stagnarea. Scădere a produs războiul de fapt în numărul elevilor ordinari, în același timp însă o creștere în numărul privațiștilor. Cauza adevărată o aflăm în scăderea treptată a contingentului din c. I: 34, 30, 22, 20,

⁴⁾ și ⁵⁾ Date combinate din statisticele a. 1910 și 1914.

și numerii aceștia cuprind încă și pe cei — puțini spre norocire — cari, în urma împrejurărilor, nu pot continua cl. V medie, ori cari în caz de înrolare voiesc să aibă un drept baremi la insignii.

La Caransebeș de altă parte, după un spor neasemănat în raport cu anii dinainte, numărul elevilor e încă tot prea mic. Contingentul general stagnează, ba în anul școlar curent (1917/18) a scăzut brusc, aproape cu 50% (c. I=4, c. II=10, c. III=7 și c. IV=3). Este în special minim numărul de învățători, ce dă anual acest întot, deși se aduc mari jertfe și se fac toate eforturile de a ridica contingentul de elevi.

Motivul ce se invocă mai cu putere și mai adese pentru explicarea micului contingent în școalele noastre normale, în cea din Caransebeș îndeosebi, este, că băieții — având „conforturi mai bune, multe ușurări de susținere“ în școalele normale de stat — le cercetează pe acestea. E drept — cum ne-am convins — că în genere cam $\frac{1}{5}$ parte din numărul total al elevilor români gr.-or. cercetează școalele normale de stat (mai ales: Timișoara, Deva, Arad); mă îndoiesc însă în ce privește motivarea. Deschid anuarul șc. normale din Deva pe anul 1916/17, aflu 18 Români, 12 gr.-or. într'un timp, când școala aceasta se mutase în capitala țării, cu confort cât se poate mai redus. În cursul I se pomenesc 6, toți „teljes fizető“, tot așa și ceilalți în c. II și III, iar în c. IV îmi atrag atenția trei Românași, unul din Mehadia, altul din Lugoj (deci aproape de Caransebeș), al treilea din Tebea — fiu de învățător — „teljes fizető“ toți trei. Eu văd în asta prejudiciul multora, poate și mai mult..

Ori cari ar fi însă la urma urmelor adevăratele motive, constatăm în vremea din urmă o stagnare, ba chiar o scădere în contingentul anual al școalelor noastre normale de băieți, — în același timp o afluență tot mai puternică a băieților români spre școalele medii, carieri mai practice și mai independente. Ca dovadă încă o mică statistică:

Au făcut examene în gimnazii și reale:

In anii 1901—1905	3573
„ „ 1905—1910	4103
In anul 1912	4256
„ „ 1913	4307
„ „ 1914	4383

Se mai poate constata pe baza unor date ce nu mai înșirăm aici, că an de an intră în școalele normale de băieți elemente tot mai slabe, cei „trecuți“ peste clasa a patra civilă ori gimnazială cu „anumite condiții“, așa încât profesorii au adevărată sărbătoare când dau peste vre-un elev mai bun. Și sunt rare aceste privilegii, tot mai rare..

Combinând constatările de acum cu constatările anterioare putem preciza în scurt: *În vreme ce elevii români de școala normală prezintă o stagnare, în număr și în pregătire, având absolvenții de 4 clase medii o tendință spre studii mai superioare ori carieri mai practice, — fetele române prezintă un avânt în aplicarea pe cariera de învățătoare, potrivit menirii lor, dând totodată dovadă și de rezultate mai bune în studii.*

Iar că școala noastră confesională are mare nevoie de puteri didactice, de învățători și învățătoare, dovedește mulțimea locurilor vacante, numărul cărora crește mereu în raport cu jertfele ce-a adus și mai aduce școala românească în războiul de acum. Și nevoia adevărată va simți-o mai greu în urmă, când statul dascălilor români se va împuțina și în urma boalelor, defectelor, eventual și în urma faptului, că o parte își va căuta fericirea pe alte carieri.

Înființarea unei școli normale de fete corespunde prin urmare și necesităților imperative de ordin cultural-bisericesc, pe lângă că îndeplinește o chemare socială.

Școala normală de băieți din Arad, păstrându-și chiar și numai contingentul anului 1916/17, dă — în raport cu jertfele de susținere — destui

învățători bisericii noastre. Nu așa cea din Caransebeș, ai cărei elevi ar putea fi adăpostiți în școala normală din Arad.

Dieceza de Caransebeș, la rândul ei, ar înfăptui o cerință a vremii, rezolvind cât mai curând problema actuală a prefacerii școlii normale de băieți de acolo în școală normală de fete.

Preocupări.

De L. Cioban, învățător.

În primarticolul judicios din Nr. 45 (a tr.) al acestei foi, sub pseudonimul modest „Rusticus“ un exponent al vieții culturale românești dela sate, ne repetează în auzul tuturor importanta întrebare de actualitate nevastă în viața poporului nostru: „De unde să o pornim?“

Acest memento prin seriozitatea lui ne deobligă pe fiecare a pași înainte spunând o vorbă cântărită, pentru că e pusă la desbatere chestiunea emancipării intelectuale și morale a poporului încredințat conștiinței noastre păstoriri. Această chestiune de însemnătate vitală, ar fi păcat, dacă nu ne-am preocupă deopotrivă, de aceea să nu o lăsăm să lăncezească, din contră să o păstrăm vecinic vie în preocupările noastre de ordin superior, cu atât mai vărtos, pentru că evoluția timpului nu ține cont de noi, dacă stăm la o parte numai, ca spectatori indiferenți.

Un scop bine determinat îl avem, să precizăm căi ducătoare la scop, să ne concentrăm cu chibzuială forțele de muncă și să nu șovăim. Iar, ca să nu ni-se dea prilej de șovăire, să învățăm a aprecia maxima sprijinită de experiențe întemeiate, că orice operă de regenerare se face după un plan bine orânduit, într'o evoluție normală, fără salturi ori forțări venite fără vreme, nu prea mult progres deodată, pentru că răvniri resăbuite produc disgust în sufletele acestora, pe cari încă nu i-am pregătit suficient pentru a înțelege o reformă, iar calea noastră ne-o așin decepții amare.

Articolul meu de azi l-am scris mai mult cu intenția, de a ține la suprafață chestiunea relevantă de îngrijoratul „Rusticus“, ca să nu alunecăm în noianul uitării, conform tradiției nepăsări și să vină alții în urmă cu tot mai autorizate vorbe de îndemn și soluții norocoase, ca astfel imperioasa necesitate de primenire a vieții neamului nostru o satisfacem într'o formă cum se poate mai perfectă.

În coloanele ziarelor noastre din vremuri mai bune, când se făcea aluzie la sprijinul poporului, în caracterizarea însușirilor lui specifice, puteai citi cu o mângâiere potențată constatarea măgulitoare, că poporul e bun. „E bun poporul“ accentuau aceia, cari aveau lipsă de popor, nu se prea încumetau însă ai pătrunde viața lui sufletească, a o scruta până în tainițele cele mai obscure. Dintr'o trăsătură de penel cam la nimereală îi zugrăvim complexitatea vieții lui, apăsându-i pecetea definitivă: „E bun poporul“, parte, că prisma prin care îl privea nu redă fidel și liniile negre, parte, că distanța dintre ei și popor eră mare, scutiți deci de coliziuni de natură diferită, parte ca să nu se trezească susceptibilități, rămânând dară osândită să tânjească adevărata binefăcătoare a poporului: cultura minții și a inimii. Tămâieri de natura aceasta de loc nu sunt oportune, să scrutăm mai bine originea răului pe care îl pândim, să-l urmărim în toate fazele și întinderea lui, să înregistrăm devieri morale, o diagnoză socială să o avem deschisă în preocupările noastre completându-din caz în caz, ca astfel bineorientați, cu remedii raționale să purcedem la sanarea răului, îndreptând sufletele în direcție sănătoasă și înălțătoare.

Iar pentru că să putem desarmă respectiv extirpă răul, să nu admitem în nizuințele noastre metoda fariseului din sf. Evanghelie, retăcând păcate de ale mediului, nesocotindu-le și trecând alături, pentru că în însuflețirea noastră, aceste ne vor sugrumă idealismul nostru atunci, când am dori ca sistemul să desfășurăm opera de nobilitare. Să ridicăm sufletele treptat la înălțimea vederii noastre și să nu ne scoborim nicădată în vâltoarea impurităților mediului și patimilor mărunte.

Un istoric din zilele noastre vorbind de apostolia teatrului contemporan și-a exprimat dorința istorico-științifică, ca teatrul în activitatea sa să se conformeze gustului publicului

Școala purificatoare de moravuri, făuritoare de gândiri mari și izvor de sentimente superioare, are să țină seamă de pretențiile sufletești ale publicului educat.

Se presupune deci în acest caz că publicul crescut în spiritul ideilor propagate de acest focular de cultură a ajuns să știe aprecia binele și frumosul, să priceapă forma de viață superioară, să înțeleagă exigențe de ale vremilor uriașe și în consecință e competent a pretinde prestațiuni, cari să-l satisfacă pe deplin, dorința istoricului menționat.

Ca poporul nostru să devie mai treaz, cumpătat, iubitor de cultură și adevăr, adecuat spiritului veacului în care trăim, va trebui să se împărtășească de-o educație rațională și sistematică, intelectuală-morală, socială și economică, prin care va ajunge treptat să înțeleagă și aprecieze produsele muncii divizate de minte luminată, rațiunea înoirilor aplicate în bunul mers al economiei rurale, directive sănătoase, cari duc la rentabile isvoare de câștig în cadrele vieții lui economice, mai departe va ști înțelege menirea întocmirilor sociale, importanța așezămintelor de cultură, la a căror prosperare va coopera și el atunci din îndemn propriu, neforțat de nime. Iar ca să putem avea un astfel de popor, va trebui să plecăm din școală și să muncim mult, colosal de mult, pentru că poporul nostru până mai deonazi era rob inconștient unui tradiționalism păgubitor, de a nu număra școala și învățătura ei între binefăcătorii lui; ca popor agricultor și păstor, modestele lui nevoi de viață le-a satisfăcut pământul și iarba munților, fără alte pretenții de ordin mai înalt el s'a înfrățit cu rusticismul ocupațiunii lui — la plug și la vite, de școală n'a avut lipsă — și precum la alte popoare de cultură superioară, azi cu industrie și comerț înfloritor din generație în generație s'a perpetuat un mod de gândire congruent firii ocupațiunii lor, cu îndrăgirea școlii și aprecierea întocmirilor sociale reclamate de natura și bunul mers al ocupațiunii lor, la poporul nostru s'a perpetuat din generație în generație o mentalitate, a cărei notă distinctivă i-a împrumutat-o pământul nepretensiv, el n'a știut pretinde mai mult decât i-a dat pământul, strictul necesar unei vieți inferioare. Evoluția timpului ce e drept nu i-a lăsat neatins nici pe el, vrând nevrând i-a desbrăcat de un vestmânt și i-a îmbrăcat în altul, cam anevoie s'a făcut primeneala, dar s'a făcut.

(Va urmă.)

Predică pentru săptămâna mare.

Priveghiați și vă rugați, să nu cădeți în ispită... (Mat. XXVI v. 41.)

Iubiți creștini!

Văzând Mântuitorul Hristos, că a sosit ora, în care avea să fie dat în mâinile celor fără de lege, chiamă pe apostolii săi la cina cea de taină, iar de acolo se duce în grădina Getsimani, cu unsprezece dintre ei. Iuda, al doisprezecelea, vine și el peste puțin. Dar nu ca învățăcel iubit, nu ca apostol ales, ci ca vânzătorul învățătorului său. El se apropie în fruntea unei gloate înarmate, care avea să prindă și să lege pe Mântuitorul lor și al tuturor oamenilor. Apostolii sar întru apărarea învățătorului lor iubit, scot chiar și spada, dar când îl văd legat și în mâinile dușmanilor, se sparie și desnădăjduiți se împrăștie și fug în toate părțile. Singuri Ioan și Petru îl mai petrec, din depărtare. În curtea arhierului Caiafa și Petru se lapadă de învățătorul său, lăsându-l singur între dușmanii săi de moarte. Nu a fost destul, că toată lumea i-a întors spatele, nu a fost destul, că l-au părăsit chiar și aceia, cărora le vindecase boala, le șterse lacrimi și le făcuse atâta bine! L-au părăsit acum și apostolii Săi, pe cari i-a iubit așa de mult, pe cari din oameni de rând i-a făcut învățăceli ai săi și dintre mii de oameni i-a înălțat la treapta apostoliei.

Mare trebuie să fi fost durerea lui sufletească în acelea ceasuri! Dar durerile trupești? Nelegiuitul Caiafa îl dă în mâinile servitorilor brutali și fără inimă, cari-l batjocoresc și chinuesc până dimineața. Unii l-au legat la ochi și lovindu-l ziceau în batjocură să le profetească, care dintre ei l-a lovit. Alții l-au scuipat în față și l-au bătut cu pumnii. Toți îl batjocureau, cum le venea mai urât pe buze.

Dar nimic n'a cauzat Mântuitorului durere mai mare, decât împrăștierea și fuga apostoliilor săi.

În Roma a fost pe vremuri un stăpânitor cu numele Iuliu Caesar. Neavând el copii, a adoptat pe unul cu numele Brutus. S'a întâmplat apoi, că cei nemulțumiți se conjură contra lui. În o zi anumită veni la el și-l atacă. Caesar se apără la început de loviturile dușmanilor; deodată însă văzu între dușmani și pe fiul său iubit, pe Brutus. Vederea aceasta îi fu mai dureroasă, decât chiar moartea. Acum nu se mai apără, ci se întoarse către Brutus, zicându-i cu amărăciune: Și tu fiul meu, Brutus?! Și zicând așa își astupă fața și primi liniștit loviturile de moarte ale dușmanilor săi. Inchipuțiți-vă acum, cât de mare va fi fost durerea Mântuitorului, când a văzut, că toți apostolii l-au părăsit, când a auzit pe Petru zicând și jurând chiar, că nu-l cunoaște. Cât de greu a putut să-i cadă aceasta, aducându-și aminte de cele petrecute încă în seara aceea, de însuflețire nemărginită și de dragostea ce i-o arătară ei la cina cea de taină. Atunci Petru a zis: *Chiar toți dacă se vor scandaliza de Tine, eu nu mă voi scandaliza... De ar trebui chiar să mor împreună cu Tine, eu nu mă voi lăpăda de Tine. Asemenea au zis încă și toți apostolii.* (Mat. XXVt. v. 33, 35.) Toți au fost pregătiți să moară împreună cu El, dar la urmă, vai, cum se schimbă cu toții.

Având Iudeii un războiu cu Filistenii, au dus cu ei în tabără chivotul legii. Prezența chivotului le-a potențat într'atâta curajul și însuflețirea, încât au pus în uimire pe Filistenii. Dar când Filistenii le reuși să le ia chivotul, Iudeii se spăimântară și fugiră toți în toate părțile, căci deodată cu pierderea chivotului a pierdut și nădejdea de a mai birui pe Filistenii. Așa și apostolii. Până Mântuitorul Hristos a fost cu ei, mare și nemărginită le-a fost însuflețirea, iar credința mai tare decât granitul. Când ostasii vreau să prindă pe Isus, toți vor să-l apere, unii cu spada chiar. Dar îndată ce îl văd cu mâinile legate, îndată ce-l cred a fi fără putere, își pierd orice curaj și orice nădejde și uitând de toate promisiunile solemne de mai nainte, nu mai cugeta la alta, decât să fugă și să-și scape propriile lor vieți.

Și au putut merge, au putut fugi neconturbați, doar însuș Mântuitorul s'a îngrijit de ei, zicând soldaților, să lase pe apostoli în pace. (Ioan XVIII v. 8.) Și totuș, vai, cât de greu trebuie să-i fi căzut, când i-a văzut atât de nestatornici, atât de slabi și neputincioși.

Trei ani de zile a petrecut cu ei, dându-le de atâtea ori dovada iubirii sale nețarmurite, trei ani de zile le-a împărtășit, ca un părinte fiilor săi, cele mai sublime învățături. I-a apărut de atâtea ori de nedreptăți, i-a ferit de orice primejdii și i-a scăpat de atâtea și atâtea neajunsuri. Și acum ei se duc. Fug și îl lasă singur, fără cel mai neînsemnat semn al despărțirii! Fără să-l făgăduiască, că vor păzi cu sfințenie moștenirea sfântă, ce le-a lăsat, fără să-l asigure de dragostea lor, de jalea lor: Se duc fără să-i zică un singur cuvânt de adio, de rămas bun. Iar plecând ei, se împliniră cuvintele Mântuitorului: *Iată vine ciasul și acum a sosit, ca să vă risipiți fiecare la ale sale și să mă lăsați singur.* (Ion cap. XVI. v. 32.)

Iubiți creștini! Cât de tristă, cât de dureroasă și cât de plină de cele mai grele încercări a fost pentru apostoli noaptea prinderii lui Isus. Deodată cu spaima, deodată cu durerea cea mai crudă și cu pierderea oricărei nădejdi, toate duhurile necurate ale iadului întunecat s'au năpustit asupra lor, căci „Soarele dreptății”, Domnul cerului și al pământului, Isus Hristos era cu mâinile legate între dușmanii Săi.

Toate acestea nu au putut să se întâmple fără de voia Părintelui ceresc. Și dacă a fost cu voia lui Dumnezeu, ca ispita aceasta grea să cadă asupra apostolilor și ei să fie biruiți de aceea ispita, atunci bunul Dumnezeu a urmărit un scop înalt, când a îngăduit toate acestea. Le-a îngăduit, ca prin ele noi să cunoaștem primejdiile ispitei și să învățăm a ne feri de ea. Pe toți ne atinge nestatornicia apostolilor. Ne doare chiar, când vedem, că au fugit și au părăsit pe Mântuitorul, lăsându-l în mijlocul dușmanilor săi și în chinurile cele mai sfâșietoare de inimă. Dar să ne gândim și la noi. Cred, că toți suntem cuprinși în întreagă ființa noastră de cea mai neclintită credință, că inimile noastre sunt co-

vârșite de cea mai tare nădejde și de cea mai curată și sfântă dragoste față de Dumnezeu. Suntem gata a face orice pentru Dumnezeu și pentru credința noastră până atunci, până toate sunt după voia noastră și după placul nostru. Dar îndatăce ne năpădesc năcazurile, îndatăce credința ne este pusă la probă, la cea mai mică încercare, la cea mai neînsemnată ispită credința ni-se clatină, ba de multeori se prăbușește chiar, iar noi devenim deodată slabi și neputincioși și ne pierdem nădejdea în bunul Dumnezeu. Nu trebuie mai grea încercare decât zilele grele, ce aproape patru ani s'au năpustit asupra noastră. Cine ar fi în stare să înșire toate acelea suferințe, ce au prefăcut aproape tot rotogolul pământului într'o jalnică vale a lacrimilor? Câți oameni trebuie să-și petreacă tineretea în ploaia gloanțelor, în cel mai îngrozitor pericol de moarte, iar acasă holdele le rămân pradă buruienilor; câți sunt târșiți în țări străine și ținuți acolo cu anii, având să sufere nu numai lipsurile și neajunsurile captivității, ci și tortura sufletească, ce le-o cauzează soarta familiilor lor. Câți au rămas fără mâni sau fără picioare! Câți au fost lipsiți de ce are omul mai scump în lumea aceasta, de lumina ochilor. Câți părinți au fost despoiați la cele mai adânci bătrânețe de feciorii lor răpuși de gloanțele ucigătoare. Câte femei tinere au îmbrăcat cernitul vâl al văduviei și câți, ah câți copilași mici și nevinovați au fost lipsiți de sprijinul tatălui lor iubit.

Cât de mare este durerea noastră și cât de grele sunt încercările, ce trebuie să îndurați. Dar cu cât e mai mare durerea, cu atât mai vărtos trebuie să fie vindecată. Cu cât e mai grea încercarea ce vine asupra noastră, cu atât mai vărtos trebuie să ne ridicăm gândurile la Atotputernicul Dumnezeu. Precum aurul în foc se curățește, așa bunul Dumnezeu prin încercări, prin neajunsuri și dureri pune la probă credința noastră. În întunericul năcazurilor, în mijlocul durerilor celor mai crude se lămurește dacă credința noastră în Dumnezeu e adevărată sau e numai de formă și de ochii lumii. Deci în astfel de momente să ne arătăm credința în Dumnezeu și să nădăjduim în El cu toată tăria, căci atunci avem mai arzătoare lipsă de ajutorul Lui preainalt. Când a mers Mântuitorul cu apostolii Săi în grădina Getsimani le-a zis: *Priveghiați și vă rugați, să nu cădeți în ispită.* (Matei XXVI. 41.) Nu trecu mult după rostirea acestor cuvinte și ispita se arătă mai mare decât ar fi crezut apostolii și ei căzură învinși și doborâți de puterea ei. De ascultau de Mântuitorul și se rugau în timpul cât au dormit în aceea grădină, ar fi avut putere să învingă ei ispita! De priveghiau în timpul acela, desigur ar fi rămași statornici în credință.

Și noi, iubiți creștini, trebuie să priveghiem neîncetat, dacă voim să rămânem statornici în credința noastră față de Dumnezeu. Trebuie să priveghiem mai ales acuma, în aceste dureroase zile ale năcazului, căci mai ales acuma, în mijlocul atâtor grele încercări, e ispita aproape de noi. Deci mai vărtos acuma să ne rugăm, ca bunul Dumnezeu să ne ajute a nu fi biruiți de puterea ei, ci priveghind și rugându-ne neîncetat să dăm dovadă, că credința noastră e tare și neclintită. Să arătăm, că ea în proba de foc a încercărilor nu numai nu se clatină, ci se întărește tot mai mult.

Rugându-ne neîncetat vom vedea, că durerile nu ne vor mai fi așa crude, ispita nu va mai avea așa putere covârșitoare, dar mai ales ne vom câștiga nădejdea aceea sfântă, de care avem atâta lipsă acum și în toate zilele vieții noastre. Amin.

E Căpitan.

INFORMAȚIUNI.

La examenul de calificare învățătoarească, ce s'au ținut în 12/25 și 13/26 Aprilie sub președintele dlui Vasile Goldiș, comisar consistorial, a obținut diplomă de învățător următorii elevi soldați ai institutului nostru pedagogic: Iosif Albuțiu, Gheorghe Bordaș, Teodor Hotăran, Aurel Ionuțaș, Teodor Magier, Ignatie Mateiu, Antoniu Ostrovațiu, Dimitrie Papp, Ignatie Popa, Petru Popovici, Gheorghe Putin și Gheorghe Urzica.

Deputați mireni pentru periodul 1918 - 1920 la sinodul nostru eparhial au fost aleși: În cercul Arad: Aurel Călnicean, asesor-controlor cons. și Iosif Moldovan, dir.-inv., Arad. Radna: Dr.

Atanasie Brădean, medic cercual în Radna, Sava Raicu, dir. de bancă, Arad. Șiria: Iuliu Groșorean, inv. în Gașa, Victor Stanciu, dir. la șc. civ. de fete din Arad. Giula: Dr. Gheorghe Popovici, adv. Chișineu, Dr. Iustin Marșieu, avocat Arad, Chișineu: Dr. Cornel Ardelean, adv. Chișineu, Dr. Romul Veliciu, adv. Arad. Boroșineu: Dr. Ioan Suciu, adv. Boroșineu, Dr. Gheorghe Crișan, adv. Arad. Buteni: Vasile Goldiș, secr. consist. Arad, Dr. Aurel Grozda, adv. Buteni. Hălmagiu: Dr. Eugen Costina, adv. Hălmagiu, Dr. Sever Miclea, adv. Arad. Timișoara: Emanuil Ungurean, adv. în Timișoara, Cornel Pincu, pretore în Timișoara. Vinga: Dr. Pompiliu Cioban, adv. Timișoara, Victor Stanciu, dir. șc. civ. de fete Arad. Banat-Comloș: Dr. Dimitrie Chiroi, adv. în Becicherecul-mare și Petru Băran, inv. Nerău. Lipova: Dr. Const. Misits, adv. Lipova, Dr. Aurel Cioban, adv. Lipova. Chisetău: Dr. Gheorghe Adam, adv. Timișoara, Dr. Aurel Cosma, adv. Timișoara. Birchiș: Antoniu Mocsonyi de Foen, mare proprietar și Petru Ionașiu, secr. dom. Bulci. Oradea-mare: Nicolae Zigre, secret. metr. și Dr. Aurel Lazar, adv. Oradea-m. Beliu: Dr. Aurel Pinna, Dr. Andrei Ilie, advocați în Tinca. Tinca: Dr. Gheorghe Roxin, avocat, Silviu Roxin, farmacist. Beiuș: Dr. Gavril Cosma, adv. Beiuș, Ioan Poenar, jude cercual Beiuș. Vașcău: Desideriu Tempelean, ppretor Vașcău, Dr. Gheorghe Popa, jude la tabla reg. Oradea-mare. Pesteș: Dr. Aurel Lazar, avocat în Oradea-mare și Aron Bulzan, învățător în Fechetu.

Deputați din cler pentru sinodul Arhidiecezan. Alegerile din cler pentru noul period 1918—1920 la sinodul arhidiecezan au dat următorul rezultat: In cercul Sibiiu: a fost ales *Dr. Ilarion Pușcariu*, arhimandrit, vicar arhiepiscopesc în Sibiiu, Săliște: *Dr. Ioan Stroia*, protopresbiter în Sibiiu, Sebeș: *Sergiu Medean*, protopresbiter în Sebeș, Alba-Iulia și Deva: *Nicolae Ivan*, asesor consistorial în Sibiiu, Hateg: *Lazar Triteanu*, asesor consis. în Sibiiu, Iliia: *Iosif Morariu*, ppresb. în Dobra, Geoagiu: *Dr. Ioan Dobre*, ppresb. în Deva, Zărand: *Vasile Damian*, ppresb. în Brad, Câmpeni: *Petru Popoviciu*, ppresb. în Abrud, Turda: *Iovian Murășan*, ppresb. în Turda, Cluj: *Dr. Eusebiu R. Roșca*, arhim. dir. sem. în Sibiiu, Solnoc: *Teodor Herman*, ppresb. în Dej, Bistrița: *Vasile Duma*, ppresb. în Reghin, Târnava: *Mateiu Voileanu*, as. cons. în Sibiiu, Sighișoara: *Dumitru Moldovan*, ppresb. în Sighișoara, Treiscaune: *Dr. Octavian Costea*, secretar consistorial în Sibiiu, Brașov: *Dr. Nicolae Regman*, revizor școlar în Sibiiu, Bran: *Dr. George Proca*, asesor consistorial în Sibiiu, Făgăraș: *Nicolae Borzea* protopresbiter în Făgăraș.

Mi-s'a pierdut diploma de învățătoare estradată în anul 1904 sub Nr. 1040 de direcțiunea preparandiei ort. rom. din Arad. Cei ce vor afla despre acest document, sunt rugați să mă avizeze. *Sofia Bărbăș* măr. *Stan*, învățătoare în Gyüreg (Temes m.).

Pentru economii noștri. In luna aceasta începe anotimpul, care cu vremurile lui schimbăcioase, cu ploile torențiale, cari de multe ori se schimbă în ploaie de grindină, amenință tot mai mult cu nimicire sămănăturile economilor noștri. Fiind în anul acesta prețurile cerealelor și mai mari ca anii trecuți, ne ținem de datorință a atrage atențiunea publicului nostru, ca în urma vre-unei ploi de grindină, paguba ce-l poate ajunge astfel pe fiecare econom, va fi cu mult mai mare și mai simțitoare — tocmai din cauza prețurilor de acum —, de aceea sfătuim pe fiecare econom, să nu-și lase sămănăturile neasigurate, căci numai așa se vor putea feri de pagubele ce-i amenință în fiecare moment. In deosebi atragem atențiunea preoțimeii noastre, care are și datorință morală a-și sfătu credincioșii săi — să insiste pe lângă aceștia, ca să nu-și lase sămănăturile neasigurate. Cu ocaziunea aceasta, nu putem întrelăsa, de a recomanda cetitorilor noștri unicul institut de asigurare românesc, *Banca Generală de Asigurare* din Sibiiu, care își are agenturile respective reprezentanțele sale în fiecare centru românesc, astfel și în Arad, (József-Főherceg-ut 1 sz.) și care poate servi cu toate informațiunile referitoare la tot felul de asigurări, și la caz de necesitate își trimite funcționarii săi chiar și la fața locului. Adresați-vă cu încredere acestui institut, care vă va servi cu cea mai mare conștiințiositate și cât se poate mai favorabil și mai punctual.

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.

Concurse.

In conformitate cu rezoluția Consistorului se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Voivozi** (Almaszeg) cu filia Cuzap (Középes), cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios.

Parohia este de clasa a II-a. Antecesorul a avut întregire maximală.

Venitele sunt următoarele:

I. Din Voivozi: 1. Casă parohială cu 3 odăi, bucătărie, cămară, grajd, etc. grădină. 2. Dela fiecare Nr. de casă câte o vică (30 litre) de cucuruz sfărmat ori prețul ei, titulo bir. 3. Pământ 4 iugh. 816□ st. parte arător parte fănaț. 4. Trei stânjani de lemne. 5. Drept de pășunat pentru câte vite va avea. 6. Stolele îndatinate.

II. Din filia Cuzap: Un intravilan de 1552□ st. 2. Bir parohial ca în Voivozi. 3. Pământ 19 iugh. cat. 4. Trei stânjani de lemne. 5. Stolele îndatinate.

Darea de venit, după pământ, ecuivalent, etc. se va solvi din partea alesului. Intregirea dela stat parohia nu o garantează.

Preotul va avea să catehizeze regulat atât în Voivozi cât și în Cuzap, fără să pretindă pentru aceasta onorar separat dela parohie.

Recurenții au a se prezenta în termenul concursual, cu observarea strictă a prescrierilor din Reg. în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică de acolo, pentru a-și dovedi desteritatea în oratorie, cântare și tipic.

Concursele adiuștate cu documentele originale, au a se înainta la P. O. oficiu protopesc ort. român din Oradea-mare, în termenul regulamentar.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andrieu Horvath* m. p., protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Beiuș**, cu parohia centrală Beiuș, se publică concurs cu termen de **30 zile**, socotite dela ziua ce urmează, după prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”, cu emolumentele:

1. Dela parohia centrală Beiuș: a) Locuință în natură. b) Salar în bani 400 cor. c) Stolele obișnuite. d) Intregirea dela stat. e) Adaus personal 400 cor.

2. Din protopresbiterat:

a) Retribuțiunea dela dieceză, pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii, în suma stabilită de sinodul eparhial.

b) Birul protopesc dela preoții din tract și anume: dela preoții cu cvalificațiune superioară câte 20 cor., iar dela cei cu cvalificațiune inferioară câte 10 cor.

c) Diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților, și anume: dela parohiile de clasa I câte 20 cor., dela parohiile de clasa II câte 15 cor. și dela parohiile de clasa III câte 10 coroane.

d) Spesele cancelariei protopesc, stabilite pentru parohiile de clasa I: 8 cor., pentru cele de cl. II: 7 cor., pentru cele de cl. III: 6 cor.

Dările după venitul acesta le va solvi cel ales.

Alesul nu va putea ridică pretensiune pentru eventualele scurtări, ivite dintr'o nouă arondare a tractului.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să substearnă subscrișului Consistorului petitele lor, instruite cu documentele de cvalificațiune, prescrisă în § 53 din Statutul Organic, și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888, și anume: să dovedească, că au cvalificațiunea recerută pentru parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească, că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin multămitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc școlar.

Oradea-mare, din ședința plenară a Consistorului eparhial gr.-or. român ținută la 27 Februarie (12 Martie) 1918.

Consistorul gr.-or. rom. din Oradea-mare.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III din **Sârbi** protopresbiteratul Hălmagiului (Nagyhalmagy), conform ordinului V. Consistor diecezan Nr. 5110/1916, se publică de nou concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție a acestuia în foaia of. „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Birul parohial legal. 2. Stoaalele legale. 3. Eventualul ajutor de stat. Nefiind casă parohială, parohia va închiria pe spesele sale proprii până la alte dispoziții, o casă acomodată cu supraedificatele de lipsă și grădină de legumi.

Alesul va fi dator să solvească dările publice după venitele sale preoțesti; și să catehizeze la școala confesională din loc, fără alta remunerație. Eventul fiind dânsul și învățător cvalificat va putea să ocupe provizor și stațiunea învățătoarească, care e vacantă, primind pentru acestea salarul învățătorului asigurat de parohie circa de 600 cor.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poțitiți, ca recursurile lor ajustate conform regulamentul p. par, cu toate documentele prescrise, eventual și un atestat de serviciu și adresate comitetului parohial din Sârbi (Szerb), să le înainteze în termenul de sus oficiului protopresbiterat gr.-or. român din Hălmagiu (Nagyhalmagy).

Reflectanții sunt obligați a se prezenta cu prealabila știre a protopresbiterului din Hălmagiu, în vre-o duminecă ori sârbătoare sub durata concursului. în sf. biserică din loc spre a se face cunoscut poporului predicând eventual servind sf. liturghie.

Sârbi, la 25 Martie (7 Aprilie) 1918.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Cornel Lazar*, ppresbiter.

—□—

3—3

Nr. 202/1918.

Publicare de licitație.

Subscriși prin aceste publicăm, că vindem pe calea licitației publice spre exploatare lemne de goron, fag, cer și carpine din **pădurea preotului și a învățătorului din Prevaleni**, com. Hunedoarei, stațiunea salei ferate ACSEV din **Alvácza**, pe baza incuviințării V. Consistor diecezan de Nr. 7699/1906 și a Inaltului Ministru de agricultură Nr. 93/1917 circa de 20 jug. cat.

Vânzarea se va efectua pe calea licitațiunii publice verbale, admise fiind și oferte în scris; ce se țineă la 8/21 Mai 1918 orele 3 d. m. în cancelaria notarială din **Vața-de-jos (Alvácza)**, și anume pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prejul de strigare 146.750 cor.
2. A se depune deci înainte de începerea licitațiunii de cătră participanți vadiu de 15.000 cor. bani gats.

3. Postoferte nu se iau în considerație.

4. Condițiile speciale de licitație și de contract, se pot vedeă până în ziua penultimă a licitațiunii, la oficiul silvanal cercual în **Brád**, precum și la oficiul protopresb. gr.-or. român din Hălmagiu (Nagyhalmagy) și respective și la oficiul parohial din Prevaleni.

Se observă, că pădurea de sub întrebare din Prevaleni este dela stațiunea calei ferate **Alvácza** în depărtare numai de circa 8 kilometri și constă din 1415 fire goron și 404 fire de cer fag și carpine în grosime dela 20—110 cm. în mărime de stat de om.

Prevaleni, la 19 Martie 1918.

Amos Florea m. p., paroh preș. com. par., *Zenovie Duma* m. p., epitrop.

In conțelegere cu mine *Cornel Lazar*, ppresb.

—□—

3—3

BANCA GENERALA DE ASIGURARE

societate pe acții Sibiiu

primește pe lângă condițiunile cele mai favorabile, asigurări contra daunelor de foc, contra grindinei și contra daunelor provenite din furt prin spargere. Efectuește asigurări de viață în toate combinațiunile, asigurări de rente viagere și asigurări de zestre, capital de studii pentru copii și tot felul de asigurări de accidente.

Cu informațiuni servește **agenta-tura principală din Arad, József főherceg ut Nr. 1.**